

BİR OLGU NEDENİ İLE KEDİ TIRMIĞI HASTALIĞI*

Yavuz Köksal** ❖ Erdal İnce** ❖ Betül Ulukol** ❖ Ergin Çiftçi** ❖
Fatih Azık** ❖ Işın Kuzu*** ❖ Gülsan Yavuz** ❖ Ülker Doğru**

ÖZET

Dokuz yaşında erkek hasta, üç hafta önce fark edilen koltuk altında kitle yakınmasıyla başvurdu. Hastanın fizik incelemesinde sol aksillasında 3x3 cm büyüklüğünde, hassas, hareketli bir lenfadenopati saptandı. Bu bulgu dışında patolojik bulgusu yoktu. Hastanın laboratuvar incelemeleri normal olarak değerlendirildi. Lenf bezinin eksizyonel biyopsisi yapıldı. Histopatolojik bulgular kedi tırmağı hastalığı ile uyumlu bulundu. Doksisisiklin tedavisi uygulandı ve hasta izleme alındı.

Bu olgu çocuklarda lenfadenopati ayırıcı tanısında kedi tırmağı hastalığının da düşünülmesi gerektiğine dikkat çekilmesi amacıyla sunulmuştur.

Anahtar kelimeler : *Bartonella Henselae*, Kedi tırmağı Hastalığı, Lenfadenopati

SUMMARY

CAT SCRATCH DISEASE: A CASE REPORT

A nine-years old male patient applied to our clinic complaining of an axillary mass that had been noticed three weeks earlier. On physical examination, the only pathological finding was that of a tender, mobile lymphadenopathy three centimeters in diameter located in the left axillary region. Laboratory examination was normal, and an excisional biopsy was performed. The histopathological findings were found to be compatible with cat scratch disease.

Doxycycline therapy was initiated, and the patient was followed up. We report this case in order to recall the importance of considering cat scratch disease in the diagnosis of lymphadenopathy in children.

Key words : *Bartonella Henselae*, Cat Scratch Disease, Lymphadenopathy

Çocuk ve adölesanlarda lenfadenopati sık karşılaşılan bir problemdir. En sık enfeksiyöz ajanlara bağlı olarak gelişir. Ancak mikobakteriyel enfeksiyonlar, kedi tırmağı hastalığı ve malignite olasılığı da dikkate alınmalıdır. (1)

Kedi tırmağı hastalığı daha çok çocuklarda görülen, subakut bir bölgesel lenfadenit sendromudur. Hastalığın etkeni *Bartonella henselae*'dir ve rezervuarı hayvanlardır. Hastalık genellikle kedi ile, daha az oranda köpekler ile temas sonrası gelişmektedir. (2)

Hastalığın tanısı, kediler temas öyküsü, klinik tablo, kedi tırmağı antijen cilt testi, serolojik testler ve histopatolojik incelemeye dayanır. (2,3,4)

Kedi tırmağı hastalığı kendini sınırladığından genellikle semptomatik tedavi yeterlidir. Spontan iyileşme 2-4 ay içinde olur. (2) Bazı yayınlarda özellikle akut ve ciddi klinik bulguları olan hastalarda ve hepatosplenomegalinin belirlendiği durumlarda antibiyotik kullanımı önerilmektedir. (5)

*Bu olgu sunumu 2-5 Aralık 1999 tarihleri arasında Bursa'da düzenlenen 1. Ulusal Pediyatrik Enfeksiyon kongresi'nde poster olarak sunulmuştur.

**A.Ü. Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Ankara

***A.Ü. Tıp Fakültesi, Patoloji ABD, Ankara

Burada kedi tirmalaması sonrası aksiller lenfadenopati gelişen ve lenf bezinin patolojik incelenmesi sonucu kedi tirmığı hastalığı tanısı konulan bir hasta sunulmaktadır.

OLGU SUNUMU

Dokuz yaşında erkek hasta üç hafta önce koltuk altında kitle yakınması ile başvurdu. Daha önce başvurduğu doktor tarafından lenfadenit olarak değerlendirilmiş ve on beş gün süreyle ampisilin / sulbaktam tedavisi verilmişti. Antibiyotik tedavisine karşın kitlede bir gerileme olmamıştı.

Aynı şikayetler ile başvuran hastanın fizik incelemesinde, fizik gelişimi yaşına uygun, sol aksillada 3x3 cm büyüklüğünde hassas hareketli bir lenfadenopati saptandı. Hastanın diğer sistem muayene bulguları normaldi. Laboratuvar incelemede ise Hb: 11,8 gr/dl, lökosit : 8300/mm³, trombosit. 215000/mm³, periferik yayma incelemesinde polimorfonükleer hücre hakimiyeti görüldü. Eritrosit sedimentasyon hızı 19 mm/saat, CRP negatif bulundu. Boğaz kültürü normal boğaz florası olarak değerlendirildi. PA akciğer grafisi normal olan hastanın PPD'si negatifti ve yakın tarihte BCG ile aşılama öyküsü yoktu. Hastanın EBV, Rubella ve CMV için ve toksoplazma için serolojik incelemede tüm mikroorganizmalar için IgG düzeyleri pozitif, IgM düzeyleri negatif olarak saptandı ve bu sonuçlarla akut enfeksiyon düşünülmedi.

Lenf bezinin eksizyonel biyopsisi yapıldı. Histopatolojik incelemede germinal merkezlerde belirgin foliküller değişik büyüklüklerde, bir kısmının merkezinde polimorfonükleer lökositler ve nekrozun bulunduğu histiyositik hücrelerin oluşturduğu multinükleer dev hücrelerin belirgin olarak izlenmediği granülom yapılar görüldü. Bu histolojik bulgular kedi tirmığı hastalığı ile uyumlu bulundu (Şekil 1 ve 2)

Hastanın anamnezi derinleştirildiğinde evde kedi beslediği ve çocuğun lenfadenopati belirmesinden yaklaşık iki hafta önce bu kedi tarafından tirmalandığı öğrenildi.

Hastaya doksisisiklin tedavisi verildi. Tedavi sırasında ve sonrasında herhangi bir patolojik bulgu saptanmadı. Bir yıllık izlemde hastada ve a-

lenin diğer bireylerinde herhangi bir patolojik bulgu gözlenmedi.

TARTIŞMA

Kedi tirmığı hastalığı daha çok çocuklarda görülen subakut bir bölgesel lenfadenit sendromudur. Genel olarak hastalığın görülme sıklığı yılda 9,3/100000 iken, hastaların ailesinde bu insidans % 4,8'e kadar çıkmaktadır.⁽²⁾ Ülkemizdeki sıklığına ilişkin bir veri yoktur.

Bartonella henselae deriye inokülasyonunda 3-10 gün sonra inokülasyon yerinde sonradan papüle dönüşen vezikül veya püstül oluşturmaktadır. Tirmalamadan ortalama iki hafta sonra inokülasyon bölgesinin proksimalinde ağrılı lenfadenopati gelişmektedir. Hastalarda lenfadenopatiye ek olarak ateş, yorgunluk, baş ağrısı, iştahsızlık, bulantı, boğaz ağrısı, splenomegali, artralji, konvulsiyon ve konjunktivit görülebilmektedir.⁽²⁾

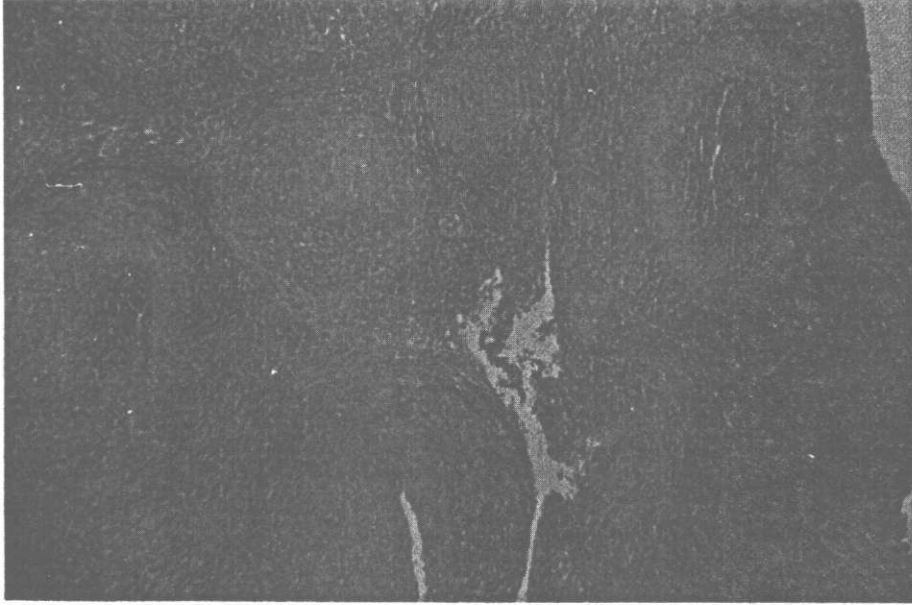
Parinaud oküloglandüler sendrom (Atipik olarak tek taraflı preauriküler lenf nodunun büyümesi ve paratiroid bezin tutulumudur.), ensefalopati, ekzantem, endokardit ve granülomatöz hepatit nadir gelişen komplikasyonlarıdır.^(2, 4, 6,7)

Hastalığın kendini sınırlayan iyi huylu gidişi ve kesin tanısının serolojik veya histopatolojik tanıya dayanıyor olması ülkemizdeki olguların büyük çoğunluğunun tanı almadığını düşündürmektedir.

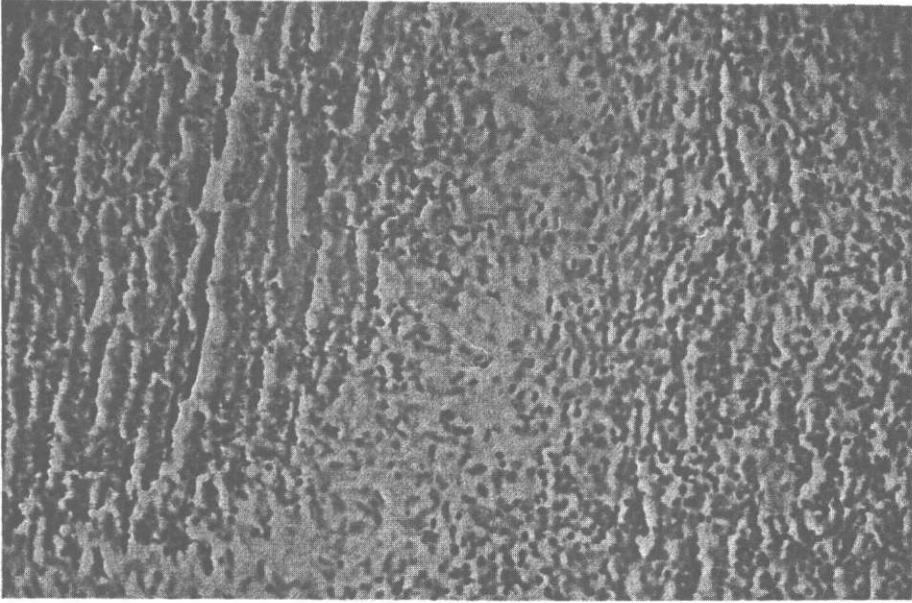
Histopatolojik incelemede lenfosit infiltrasyonu ile epitelooid granülom erken bulgularıdır. Bu bulgular lenfoma veya sarkoidoza benzer. Geç dönem bulguları ise polimorfonükleer lökosit infiltrasyonu ile granülomdur.⁽²⁾

Hastaların % 80'i 21 yaş altındadır. Cinsiyet dağılımına bakılacak olunursa % 55'i erkektir.^(3,5) Kedi tirmığı hastalığı olan çocuk ve adölesan hastaların % 50'sinde lenfadenopati varken, yetişkinlerin % 75'inde lenfadenopati ve sistemik bulgular bulunabilir.^(2,5)

Bizim olgumuzda tipik olarak kedi ile temas öyküsü olması ve lenf bezinin histopatolojik incelenmesi sonucu yalnızca lenfadenopati ile seyreden, komplikasyonsuz bir kedi tirmığı hastalığı tanısı konmuştur.

Şekil 1 : Çok sayıda ortası nekrotik çevrede histiyositlerin bulunduğu granülom yapıları

Şekil 2 : Daha yakından nekroz ve çevresinde histiyositler izleniyor.

Ciddi komplikasyonlar gelişebilme riski nedeni ile bu hastalığın lenfadenopatisi olan çocuklarda bu hastalığında düşünülmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Kelly CS, Kelly RE, Lymphadenopathy in children. *Pediatr Clin North Am* 1998,45: 875-888
2. Margilth AM. Cat scratch disease. In: Behrman RE, Kleigman RM, Arvin AM (eds). *Nelson Textbook of Pediatrics*. 15th ed. W.B. Saunders Comp. Philadelphia. 1996: 863-8
3. Sander A, Ruess M, Deishman K et al. Two different genotypes of *Bartonella henselae* in children with cat scratch disease and their pet cats. *Scand J Infect Dis* 1998, 30: 387-91
4. Baorto E, Payne RM, Slater LN et al. Culture negative endocarditis caused by *Bartonella henselae*. *J Pediatr* 1998, 132: 1051-4
5. Geoges P, Caroline B, Neal AH et al. Cat scratch disease. In Geoges P (eds). *Red Book 24th ed.* American Academy of Pediatrics, 1997,165-6
6. Karpatios T, Golphios C, Psychou P et al. Cat scratch disease in Greece. *Arch Dis Child* 1998, 78: 64-6
7. Jacops RF, Schutze GE. *Bartonella henselae* as a cause of prolonged fever and fever of unknown origin in children. *Clin Infect Dis* 1988, 26: 80-4